

10 KASIM 1930 ATAMIZI ANIYORUZ

Bir ışık gibi doğdu, bir umut gibi yol gösterdi. O'nun idealleri, kalplerimizde yaşamaya devam ediyor. Yol gösterdiği değerler, bugün de ışığımız olmaya devam ediyor. Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, özlem ve minnetle anıyoruz.

ADALET

İnsansız adalet olmaz

Adaletsiz insan olur mu?

Olur, olmaz olur mu!

Ama, olmaz olsun

Özdemir ASAF

Bilirkişilik Temel ve Yenileme Eğitimleri Devam Ediyor

İstanbul Aydın Üniversitesi, SEM, Florya /İstanbul, İ. Berkhan

Bilirkişilik Temel Eğitimleri ve Yenileme Eğitimleri yetki almış bugün itibariyle 115 Üniversite ve kurum tarafından Türkiye çapında devam etmektedir. Derneğimizin Yönetim Kurulu Başkanı Av. Arb. İhsan BERKHAN' da İstanbul Aydın Üniversitesi ile Haliç Üniversitesi'nde bilirkişilik temel ve yenileme eğitmeni olarak görev almaktadır.

Adalet Bakanlığı, 2025 Dönemi İçin Tespit Edilen İhtiyaç Durumuna Göre Toplam 1000 ADLİ YARGI HAKİM VE SAVCI YARDIMCISI Alacağını Duyurdu. Yazılı Yarışma Sınavları, Ölçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından 20-21 Aralık 2025 tarihlerinde dört oturumda yapılacak. İlan ayrıntıları için bkz. <https://pgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adli-yargi-h-kim-ve-savci-yardimciligi-idari-yargi-h-kim-yardimciligi-ve-avukatlik-mesleg14102025092212>

15 Ekim'de UKHD Aylık KURUL Toplantısı Yapıldı

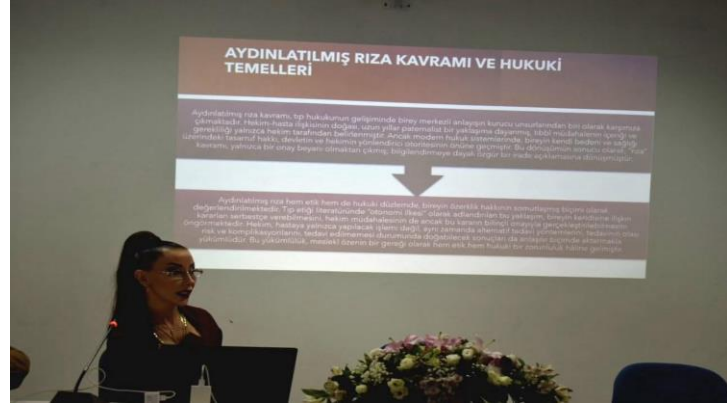
15.10.2025 tarihinde) yapılan aylık KURUL Toplantısına YK Üyeleri Av. Arb. Ayşegül EKİNCİ, Av. Arb. Mücevher Şükran GEREK, Başkan Yardımcısı Av. Arb. Gül Banu KIRTOK, YK Başkanı Av. Arb. İhsan BERKHAN, Denetim Kurulu Üyesi Av. Arb. Azize ŞENCAN ile Dernek Asli Üyesi Av. Ayşegül DOĞAN katıldı. Derneğin yakın zamanda planladığı etkinlikler; temel bilirkişilik eğitimleri, arabuluculuğun ve uzlaşi kültürünün yaygınlaşması ve gelişmesi için dernek olarak yapılması gerekenler başta olmak üzere çeşitli konularda görüş alışverişinde bulunuldu. Keyifli ve verimli bir toplantı oldu.

ÜYELERİMİZİN ETKİN ROL ÜSTLENDİĞİ BAZI ETKİNLİKLER

- Derneğimiz Denetim Kurulu Başkanı Zafer Güzey'in Moderatörlüğünü yaptığı, "Bilirkişilikte Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı-2", 17 Ekim 2025 tarihinde TMMOB Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nde gerçekleştirildi.

- Derneğimiz Yönetim Kurulu Üyesi Av. Arb. Ayşegül Ekinci'nin konuşmacı olarak yer aldığı, "VIII. Uluslararası Katılımlı Sağlık Hukuku Sempozyumu", 17-18 Ekim 2025 tarihinde Lefkoşa'da Kıbrıs Türk Tabipleri Birliği'nde gerçekleştirildi. Yönetim Kurulu üyemiz Av. Arb. Ayşegül Ekinci, ilgili etkinlikte "Dış Hekimliğinde Aydınlatılmış Rıza" konusunda sunumda bulundu.

- Derneğimiz Denetim Kurulu Üyesi Av. Arb. Azize Şencan'ın Moderatörlüğünü yaptığı, "Yargıtay Son İBK Işığında APKİSler-Arsa Sahipleri ve Tüketici Hakları" konulu konferans etkinliği, 18 Ekim 2025 tarihinde Caddebostan Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

SİGORTA TAHKİMİN, TAHKİM HUKUKUNDAKİ YERİ

Konuk Yazar
Sigorta Tahkim İtiraz Hakemi, Av. Arb.
Fatma Tülay PARLAK

5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu¹ 30. maddesinin yürürlüğe girmesiyle beraber, Türkiye’de ilk kez hayatımıza giren sigorta tahkim, 12.08.2009 tarihinde ilk başvurusunu alarak faaliyete başlamıştır. Türkiye’de sigorta tahkim, sigorta ombudsmanlığının ülkemiz şartlarına uyarlanmış bir uygulama olarak karşımıza çıkar.

2024 yılındaki başvuru sayısı 615.240 olup başvuruların yaklaşık %88,26’sı gerçek kişiler (543.015), yaklaşık %11,74’ü tüzel kişiler (72.225) tarafından yapılmıştır². Başka bir ifadeyle, sigorta tahkim, 16 yıl içinde mahkemelerin iş yükünü ziyadesiyle almış ve birçok vatandaşa ve yabancılara daha hızlı, uyumsuzluk konusu hakkında uzmanlar eliyle ve daha az masrafla uyumsuzluğunun çözülmesi için mahkeme dışında bir yargı yolu olmuştur.

Sigorta tahkimin, tahkim hukukunun genel prensiplerinden ayrılan birçok yanı olmasına karşın tahkim yargılamasını tabana yaymayı sağlayan bir yargılama faaliyeti olması önem arz etmektedir. Zirâ, tahkim yargılamasının uygulandığı ICC, ICSID, WIPO, FIDIC gibi uluslararası tahkim uygulamalarına konu uyumsuzlukların, büyük montanlı uyumsuzluklar olduğu görülmektedir. Aynı şekilde, TOBB nezdindeki kurumsal tahkim, ISTAC gibi ulusal düzlemdeki kurumsal tahkime konu uyumsuzluklar da ticaret yapan sermayedar kesimin uyumsuzluklarını konu almaktadır. Bu sebeple, tahkim yargılamasının faydalarından olan uyumsuzluğun, daha az maliyetle, uyumsuzluk konusuna ilişkin uzmanlar eliyle ve daha hızlı çözülmesini sağlayan mahkemelere bir istisna nitelikteki yargılama yolundan, daha çok sermayedar kesimin yararlanması söz konusudur. Oysaki, işaret ettiğimiz tahkimin avantajları olarak bilinen faydalardan, tüketici veya tüketici olmaksızın ticaretle uğraşmadığı halde uyumsuzluğu olan gerçek kişilerin de (vatandaşların) yararlanması gerekmektedir. Tüketici Hakem Heyetleri ise, tüketicilerin tüketici işlemlerinden kaynaklanan uyumsuzlukların çözülmesi için ihdâs edilmişse de sigorta tahkim yargılamasının sağladığı fonksiyonları sağlayamamaktadır. Zirâ, öncelikle, tüketici işlemlerini kapsamadığı için gerçek kişilerin üzerinden tasarruf edebileceği tüm uyumsuzlukları kapsamamaktadır. Buna ilaveten, tüketici hakem ....

Yazının tamamı için:

<https://uzlasi.org/kategori/makaleler/>

BİLİRKİŞİLİĞE ADIM

UKHD YK Başkanı, Av. Arb. LL.M
İhsan BERKHAN

Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde oy ve görüşünü sözlü veya yazılı olarak sunması için başvurulanan gerçek veya özel hukuk tüzel kişisini bilirkişi olarak adlandırıyoruz. Hakimlik mesleğinin gerektirdiği hukuki bilgi ile çözümlenebilecek konularda bilirkişiye başvurulamaz. Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, avukatlar bilirkişilik yapmak isterler ise hukuk alanı dışında bir uzmanlığı olduğunu belgeleyebilmelidir. Öte yandan, hukuki konularda uzman görüşü/mütalaa verme yetkisinin ise yalnızca baroya kayıtlı avukatlara aittir.³ Bilirkişi olarak görev almak isteyen ve bu alanda beş yıllık deneyime sahip olan kişiler öncelikle bilirkişilik temel eğitimi almak zorundadır.

Bilirkişi listesine kayıt için aranan şartların ne olduğunu, bilirkişi adayının bu şartlara uygun olup olmadığını 6754 sayılı Bilirkişilik Kanunun 10.maddesini inceleyerek değerlendirmelerinde de fayda vardır. Örneğin, disiplin yönünden bir meslekten çıkarılmamış olmak, bilirkişilik temel eğitimi tamamlamak bu şartlar arasındadır.

Bu eğitimi vermeye belirli bir süre için yetki verilen üniversite ve kurumların listesine, bilirkişilik ile ilgili kaynak ve katılımcı eğitim kitaplarına, bilirkişilik bölge kurullarının web sayfalarına ve listelerine, bilirkişilikte uyulması gereken standart kurallara, bilirkişilik başvuru kılavuzuna, bilirkişilik rapor şablonlarına, bilirkişiler için kontrol listesine vb. ilgili pek çok bilgi ve dokümana ve duyurulara Bilirkişilik Daire Başkanlığının web sitesinden ulaşılabilir⁴.

On iki saat teorik on iki saat uygulama derslerinden oluşan bilirkişilik temel eğitim sınıfları en fazla yirmi dört kişiden oluşmaktadır. Teorik eğitim en az “Dr” unvanlı akademisyenler tarafından, uygulama eğitimi ise deneyimli bilirkişilerce verilebilmektedir. Teorik kısımda, Türk Yargı Teşkilatının ve yargılamanın temel sünnetleri, yargılama hukukuna ilişkin temel hak ve ilkeler, ispat hukukunun temel kavramları, hukuk yargılamasında delil kavramı, bilirkişilik kavramı ve bilirkişinin nitelikleri, bilirkişiliğe engel durumlar, bilirkişinin görevden kaçınabileceği ve kaçınamayacağı durumlar vb. konular işlenmektedir.

Yazının tamamı için:

<https://uzlasi.org/kategori/makaleler/>

ANAYASA MAHKEMESİ KARAR İNCELEMESİ

UKHD YK Üyesi, Av. Arb.
Mücevher Şükran GEREK

“İŞE İADE TALEBİYLE ARABULUCUYA BAŞVURULDUĞUNDA ANLAŞMANIN GERÇEKLEŞEBİLMESİ İÇİN GÖRÜŞMELERE ASIL İŞVEREN İLE ALT İŞVERENİN BİRLİKTE KATILIMLARINI ÖNGÖREN KURALIN İPTALİNE DAİR” 2024/157 E.- 2025/121 K. SAYILI, 03.06.2025 TARİHLİ AYM KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Bu makalede, İş Mahkemeleri Kanunu’nun 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasının iptaline dair Anayasa Mahkemesi kararının gerekçesi ve özellikle işçi-işveren ilişkisinde arabuluculuk yükümlülüğü açısından doğuracağı hukuki etkiler değerlendirilmiştir.

1. Kararın Konusu ve Özeti

Kararın konusu, 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu’nun 3. maddesinin (15) numaralı fıkrasında yer alan hükümdür. Söz konusu hüküm, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunduğu hallerde işçinin işe iade talebiyle arabulucuya başvurması durumunda, anlaşma sağlanabilmesi için işverenlerin birlikte arabuluculuk görüşmelerine katılması ve iradelerinin birbirine uygun olması şartını getiriyordu. Anayasa Mahkemesi, söz konusu düzenlemenin, işçinin mahkemeye erişim hakkını ölçsüz biçimde sınırlandırdığı gerekçesiyle, Anayasa’nın 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğuna karar vererek, hükmü iptal etmiştir.

2. Gerekçe: Hak Arama Özgürlüğü ve Ölçülülük İlkesi

Anayasa Mahkemesi’nin değerlendirmesinde dikkat çeken hususlar şunlardır:

- Anayasa’nın 36. maddesi, herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde dava açma hakkına sahip olduğunu düzenlemektedir.
- Anayasa’nın 13. maddesi temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasını düzenleyip, bu sınırlamaların demokratik toplum düzeni ve ölçülülük

Yazının tamamı için:

<https://uzlasi.org/kategori/makaleler/>

YÜKLENİCİNİN ARSA PAYI KARŞILIĞI İNŞAAT SÖZLEŞMESİNİ DEVRETMEŞİ (TBK m.205)

Konuk Yazar, Av. Arb.
Ferzan AZİZOĞLU

GENEL OLARAK SÖZLEŞMENİN DEVRİ

Sözleşmenin devri, T.B.K m.205'de "*... sözleşmeyi devralan ile devreden ve sözleşmede kalan taraf arasında yapılan ve devreden bu sözleşmeden doğan taraf olma sıfatı ile birlikte bütün hak ve borçlarını devralana geçiren bir anlaşmadır.*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanıma göre sözleşmenin devri; üç taraflı kendine özgü bir sözleşme olup; sözleşmeyi devreden, devralan ve sözleşmeden kalan taraf arasında yapılır.

Sözleşmenin devri ile devredilen sözleşme ortadan kalkmamakta, sadece sözleşme ilişkisinin tarafları değişmektedir. İlişkiden taraflardan biri ayrılır üçüncü kişi onun yerine geçer. Böylece söz konusu ilişkiden ayrılan tarafın leh ve aleyhine doğan hak ve borçlar sözleşme ilişkisine yeni giren tarafa geçmektedir. Sözleşmenin devriyle devreden tarafa ait tüm yenilik doğurucu haklar da (fesih, dönme v.s) devralana geçmektedir.

Yüklenicinin Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesinin Devretmesi

"Sözleşmenin yüklenici tarafından devredilmesi, inşaat yaparak bağımsız bölümleri teslim etme borcu ile arsa sahibinden olan arsa paylarının veya bunlara isabet eden bağımsız bölümlerin mülkiyetini devralma alacağını bir başkasına devretmesi anlamına gelmektedir. Tanımlamak gerekirse, arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinin yüklenici tarafından devri, sözleşmeyi devralan yeni yüklenici ile devreden yüklenici ve arsa sahibi arasında yapılan ve devreden yüklenicinin bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarını devralan yeni yükleniciye geçiren anlaşmadır."

Koşulları:

1-) Arsa Sahibinin Onayı Alınmalıdır.

Yüklenicinin sözleşmeyi devretmek için öncelikle arsa sahibinin onayını alması gerekmektedir. Bu kanuni bir zorunluluktur. Onay devir sözleşmesi imzalanırken olduğu kadar T.B.K m.205/2 gereği devirden sonra da verilebilir. Bu haliyle sözleşmenin devri alacağın devrinden ayrılmaktadır. Onaylama açıkça olabileceği gibi örtülü olarak olabilir. Yargıtay'a göre, arsa sahibinin devralan firmaya karşı dava açması durumunda devre örtülü onay verdiği kabul edilmelidir. (15. HD. 17.01.2006 T., 2005/7150 E., 2006/52 K.)

Yazının tamamı için:

www.uzlasi.org/kategori/makaleler/

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİNDE ARABULUCULUK SÜRECİ VE ANLAŞMA BELGESİNİN İCRA EDİLMESİ

Konuk Yazar, Av. Arb.
Mehmet Haluk HÜDAYİOĞLU

Özet :

7445 sayılı Kanun ile HUMK eklenen 18/B maddesi uyarınca taşınır ve taşınmaz malların paylaşılması ve ortaklığın giderilmesiyle ilgili uyuşmazlıklarda dava açmadan önce arabuluculuk yoluna başvurulması dava şartı olarak düzenlenmiştir. (HMK md. 114/2) Ortaklığın giderilmesine ilişkin uyuşmazlıklarda arabuluculuk yöntemi, tarafların kendi yöntemini bulması ve uzun süren yargılamalar ile yargılama masraflarına katlanmamak gibi avantajları bulunmaktadır. HUMK 18 / B uyarınca ortaklığın giderilmesi ilişkin arabuluculuk sürecinin sonunda tarafların anlaşması halinde bir anlaşma belgesi düzenlenir. Anlaşma Belgesinde taşınmazla ilgili uyuşmazlıkta kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul esaslar gözetilmelidir. Ortaklığın giderilmesi ilişkin anlaşma belgesinin hüküm doğurabilmesi için Sulh Hukuk Mahkemesinde icra edilebilirlik şerhinin de alınması gerekir. Uygulamada ortaklığın satış suretiyle giderilmesine ilişkin icra edilebilirlik şerhi taşıyan anlaşma belgelerinin gereğinin yerine getirilmesine ilişkin taleplerin sulh hukuk mahkemesi satış memurlukları tarafından bu belgenin mahkeme kararı olmadığı ileri sürülerek icra edilmediği görülmektedir. Ortaklığın arabuluculuk yoluyla giderilmesi ve anlaşmanın malik değişikliği yoluyla olması icra edilebilirlik şerhi taşıyan anlaşma belgesinin mahkeme kararı olmadığı ileri sürülerek resmi sicilde icra edilmediği görülmektedir. Bu çalışmada Ortaklığın Giderilmesi kurumuna genel hatlarıyla değindikten sonra ortaklığın giderilmesinde arabuluculuk süreci, süreç sonunda düzenlenen anlaşma belgesinin icra edilebilirliği ve uygulamada ortaya çıkan sorunları tespit etmeye ve bu sorunların giderilmesine ilişkin çözüm önerileri üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Ortaklığın Giderilmesinde Anlaşma Belgesi, Arabuluculuk, İcra Edilebilirlik Şerhinin Alınması, Belgenin mahkeme kararı olmadığı gerekçesiyle resmi sicilde icra edilmemesi Ortaklığın Giderilmesi – Giriş: Ortaklığın giderilmesi paydaşlar yahut ortaklar arasındaki birlikte mülkiyet ilişkisinin bir veya birkaç paydaşlar (ortaklar) arasında paylaşma veya satın alma suretiyle son bulmasıdır. Ortaklık maliklerin kendi aralarında anlaşmaları suretiyle sona erebileceği gibi, dava yoluyla da sona erebilir. TMK 698-700 Md.leri paylı mülkiyetin sona ermesi, TMK Md.703 el birliği mülkiyette ortaklığın giderilmesine ilişkin hükümleri düzenler.

Yazının tamamı için:

www.uzlasi.org/kategori/makaleler/

MESLEK ETİĞİ VE ARABULUCULUKTA ETİK DEĞERLER

UKHD Dayanışma Üyesi, Av. Arb.
Şeref TEKELİOĞLU

“Kanunların bittiği yerde etik başlar bazen kanuni olan şeyler etik kurallara uygun olmayabilir.”

Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biri olan arabuluculuğun tarihi günümüzden 4000 yıl önceye kadar, dahası bizim bugün üzerinde yaşadığımız bu coğrafyaya, yani Mezopotamya'ya ve Sümer uygarlığına kadar gittiği söylenmektedir.

Günümüzde arabuluculuğun en yaygın biçimde kullanıldığı ülkelerin başında gelen Amerika Birleşik Devletleri'nde arabuluculuk ilk kez profesyonel anlamda 1913 yılında işçi-işveren anlaşmazlıklarında kullanılmaya başlanılmış ve giderek kurumsallaşmıştır.

Etkili, ucuz, barışçıl bir alternatif uyuşmazlık çözüm aracı olan arabuluculuk sadece Amerika Birleşik Devletleri'nde değil, Hindistan'dan, Pakistan'dan Hong Kong ve Singapur'a ve Kore'ye, Latin Amerika'dan Kenya'ya, Somali'ye, Ortadoğu'da İsrail'e, Yeni Zelanda'ya, Avustralya'ya, başta Avrupa Birliği'ne üye ülkeleri ile Asya ülkeleri olmak üzere kıta Avrupa'sı ülkelerine kadar pek çok ülkede yaygın biçimde kullanılmaktadır. Arabuluculuk yöntemi ülkemizin de yabancıları olmadığı bir yöntemdir.

Günümüz Türk Hukuku, dünyada oluşan gelişmelere kayıtsız kalmamış, Adalet Bakanlığınca 2009 yılında hazırlanan “Yargı Reformu Stratejisi'nde” alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Hazırlanan Arabuluculuk Kanun tasarısı 22.06.2012 tarihinde 6325 sayılı “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu” 28331 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunun yürürlüğe girmesi ile şartlara haiz hukukçular, önceleri açılan yazılı ve sözlü sınavlarda başarılı olmak, daha sonraları sözlü sınav kaldırılarak yirmi yıl meslek icra etmiş hukukçuların da arabuluculuk eğitimi alması suretiyle Arabuluculuk Daire Başkanlığı “Arabulucular Sicili” ne kayıt olarak, Arabuluculuk mesleğini icra etmeye başlamışlardır.

Mensupları hızla çoğalan Arabuluculuk, toplum tarafından tanınmış ve kabul edilmiş, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arasında en çok tercih edilen yöntem olmuştur.

Yazının tamamı için:

www.uzlasi.org/kategori/makaleler/

ADALETİN GÖRÜNMEYEN YÜZÜ: HUKUKTA PSİKOLOJİK GERÇEKLİK

Hukuk ve Psikoloji Üzerine Bir Yazı

UKHD YK Üyesi, Av. Arb.

Mücevher Şükran GEREK

Özet:

Hukuk, kuralların sistematığıyla adaleti sağlamaya çalışırken, psikoloji insan davranışlarını anlamaya odaklanır. Ancak insanın olduğu her yerde duygular, algılar ve önyargılar da vardır. Bu makale, hukuk ile psikoloji arasındaki ilişkiyi adaletin insani boyutu üzerinden ele almakta ve yargı süreçlerinde psikolojik farkındalığın önemini vurgulamaktadır.

1. Giriş

Adalet, çoğu zaman “tarafsız” bir ideal olarak tanımlanır; oysa adaletin öznesi insandır. İnsan ise duygusal, algısal ve çoğu zaman önyargılı bir varlıktır. Bu nedenle hukuk, her ne kadar rasyonel bir sistem gibi görünse de uygulanışı kaçınılmaz biçimde psikolojik süreçlerle iç içedir. Yargılamanın merkezinde insan davranışı bulunduğu sürece, psikolojiden bağımsız bir hukuk düşünmek mümkün değildir.

2. Hukukun İnsanla Teması: Duygu, Algı ve Karar

Bir davada aynı olaya bakan üç tanık üç farklı hikâye anlatabilir. Bir hâkim, sabah aldığı bir haberin etkisini farkında olmadan kararına yansıtabilir. Bir mağdurun gözyaşı, adalet terazisinin dengesini duygusal olarak sarsabilir.

Bu örnekler, hukukun yalnızca “metin” değil, “algı” da olduğunu gösterir. Adaletin uygulanışı, çoğu zaman insanların olayları nasıl algıladığına, geçmiş deneyimlerine, toplumsal normlara ve bilinçdışı süreçlerine bağlıdır. Bu noktada hukuk, insan psikolojisini anlamadan adil bir sonuca ulaşmakta eksik kalabilir.

3. Psikolojik Farkındalık ve Yargı Etiği

Modern hukuk sistemlerinde “adli psikoloji” kavramı bu ihtiyacın bir sonucudur. Tanık beyanlarının güvenilirliği, failin davranışsal eğilimleri, mağdurun travmatik durumu ve hâkimin karar verme sürecindeki bilişsel yanlılıklar artık psikolojik temelde incelenmektedir. Yargı mensupları için psikolojik farkındalık, mesleki bir donanım olmanın ötesinde etik bir zorunluluktur. Çünkü önyargının farkında olmak, tarafsızlığın ilk adımıdır.

4. Ceza mı, Anlama mı?

Ceza hukukunun temel amacı caydırıcılıktır; ancak suçun nedenini anlamadan caydırıcılık kalıcı olamaz. Psikolojik yaklaşımlar, insanın yalnızca “yapan” değil, “anlayan” bir varlık olduğunu hatırlatır. Suçun ardındaki psikolojik dinamikleri kavramak, toplumu korumanın en insani yoludur. Bu nedenle çağdaş hukuk sistemleri, cezalandırmanın yanında “onarıcı adalet” ve “rehabilitasyon” kavramlarına yönelmektedir.

5. Sonuç

Hukuk, toplumun vicdanını kurallara dönüştürür; psikoloji ise o vicdanın nasıl oluştuğunu anlatır. Bu iki alanın kesiştiği noktada “adaletin ruhu” bulunur. Gerçek adalet, yalnızca doğru hükümle değil, o hükmün insanda yarattığı duyguyla da ilgilidir. Adaleti yaşatmak, yasaları uygulamaktan öte, insanı anlamaktan geçer. Çünkü insanı anlamayan bir hukuk, sonunda kendi adaletini bile anlayamaz.

ARABULUCULUKTA ŞAPKALARIN ANLAMI:

ROL VE PERSPEKTİFLERİ YÖNETMEK

White Hat

Red Hat

Black Hat

Green Hat

Yellow Hat

Blue Hat

Arabuluculuk sürecinde “şapkalar” terimi, tarafların ve arabulucunun farklı bakış açılarını ve rollerini sembolize etmek için kullanılan bir yöntemden gelir. Bu yaklaşım, özellikle Edward de Bono’nun “Altı Düşünce Şapkası” tekniğinden esinlenmiştir ve arabuluculukta tarafların duygusal, analitik ve yaratıcı düşüncelerini yönetmelerine yardımcı olur.

Her şapka farklı bir bakış açısını temsil eder:

- Beyaz Şapka:** Tarafsız bilgi ve gerçekler üzerinde yoğunlaşmayı, eksik verileri belirlemeyi sağlar.
- Kırmızı Şapka:** Duygular, sezgiler ve tarafların hislerini ifade etme imkânı verir.
- Siyah Şapka:** Riskleri, olumsuzlukları ve sorunları analiz etmeye yardımcı olur.
- Sarı Şapka:** Olumlu yanları, fırsatları ve avantajları değerlendirmeyi teşvik eder.
- Yeşil Şapka:** Yaratıcı çözümler ve yeni fikirlerin geliştirilmesini destekler.
- Mavi Şapka:** Sürecin yönetimi, odaklanma ve kontrol mekanizmasını sağlar; arabulucunun rolüne yakın bir işlev görür.

Bu teknik, tarafların birbirlerini daha iyi anlamasına, iletişimi yönetmesine ve çözüm odaklı düşünmesine katkı sağlar. Arabuluculukta şapkalar, çatışmanın yalnızca bir boyutunu değil, tüm perspektiflerini görmeyi mümkün kılar. Böylece taraflar, çözümü sadece kendi bakış açılarına göre değil, bütünsel bir çerçevede değerlendirme imkânı bulur.

ARABULUCULUKTA BAZI ÖNEMLİ TERİMLER

Terim

Türkçe Anlamı

BATNA	Müzakere Edilebilecek En İyi Alternatif
ZOPA	Olası Anlaşma Alanı
CAUCUS	Özel Görüşme
ANCHORING	Çapa Etkisi
CONFIDENTIAL NOTES	Gizli Notlar
WIN-WIN	Kazan-Kazan

“Bizim hukuk sistemimiz, çağdaş medeniyetin gereklerine uygun olmalıdır. Eski adalet anlayışlarıyla yeni Türkiye’yi yaşatamayız.”

(1925, Adalet Reformu üzerine konuşma)

M. Kemal ATATÜRK

ANTİK ÇAĞDA HUKUKUN DOĞUŞU: Düzen Arayışından Norm Sistemine

UKHD YK Üyesi, Av. Arb.

Mücevher Şükran GEREK

Hukukun kökeni, insan topluluklarının birlikte yaşama zorunluluğuyla başlar. Antik Çağ’da hukuk, yalnızca kurallar bütünü değil; aynı zamanda toplumun ahlaki, dini ve siyasal yapısının yansımasıydı. Yazılı hukuk anlayışına geçiş ise, soyut adalet fikrinin somut kurallara dönüşmesinin başlangıcı oldu. Mezopotamya’da M.Ö. 18. yüzyıla tarihlenen Hammurabi Kanunları, “göze göz, dişe diş” ilkesiyle adaletin ölçüsünü toplumsal statüye göre belirlemişti. Bu dönem hukuku, cezalandırmadan çok “düzeni yeniden kurma” amacını taşıyordu.

Antik Yunan dünyasında hukuk, tanrısal buyruğun ötesine geçerek akıl temelli bir kavram haline geldi. Solon ve Drakon yasaları, yurttaş kavramını hukuk öznesi haline getirdi. Böylece hukuk, şehir devletinin (polis) temel taşı oldu.

Antik Çağ’da hukuk, kralların buyruğundan yurttaşın hakkına, cezalandırmadan adil dengeye doğru evrildi. Bu tarihsel dönüşüm, günümüz hukukunun temelini oluşturan “hak, adalet ve eşitlik” kavramlarının binlerce yıl önce atıldığını göstermektedir.

Roma hukuku ise Antik Çağ’ın en kalıcı mirasını oluşturdu. “On İki Levha Kanunları” ile başlayan süreç, hukukçuların sistematik düşünme gelenegini yarattı. Roma hukuku, özel mülkiyetin korunmasını, sözleşme serbestisini ve hukuki güvenliği merkeze alarak modern hukuk sistemlerinin altyapısını kurdu.